

«Art is not a mirror to reflect reality,
but a hammer with which to shape it.»

BERTOLT BRECHT

Skeiv kuratering og kunstaktivisme i Oslos loft, kjellere og undergrunn

Historien om en av verdens lengste sammenhengende formidlere av skeiv kunst

FREDERICK NATHANIEL

Plakat til den første skeive gruppeutstillingen «Natt&Dag» i 1985 med illustrasjon av initiativtaker Øyvind Rauset «Ensomhet med Dyne», som nå er både i Pride Arts og Elton Johns kunstsamling.

Under radaren, tabu og vakuum

Internasjonalt kan man se en bevegelse rundt skeiv kunst allerede på slutten av 1800-tallet, ikke minst i Berlin. På 1960- og 70-tallet blomstret den i lys av *Gay Liberation Movement*, som tok fart parallelt med frigjøringsbevegelser og ungdomsopprør over hele den vestlige verden. Den tidlige skeive kunsten har i liten grad eksplisitt uttrykt ikke-heterofil seksualitet. Skeive kunstnere har lenge måttet orientere seg under radaren gjennom «kodede» fremstillinger av skeiv kjærlighet gjennom bruk av kunstens sublime, subtile budskap og virkemidler. Uansett hvor «skjulte» kunstnerne var, ble flere oppfinnsomme nok i sine dobbeltliv til at deres livshistorier ble nedtegnet. Indre liv, uoppfylte lengsler, seksualitet, livssmerte og fellesskap som brøt med konvensjonene, ble tematisert i koder,

som man lærte å kjenne igjen. Menn med gult slips eller sokker, Hanky Panky-kodene som signaliserte seksuelle preferanser, ring i høyre øre og så videre, gjorde det mulig å identifisere hverandre sosialt. I kunsten og i hjemmets dekor var bilder av St. Sebastian for mannlig homofile og Venus-speilet for lesbiske viktige referanser.

Kunst er viktig, fordi den tilbyr en unik frihet til å gå inn i det som ikke er legitimt å snakke om; det forbudte, det tabubelagte, det unevnelige. Selv om lesbiske ikke ble omfattet av straffelovens paragraf som kriminaliserte homofile, og at straffeloven stort sett var sovende, var det sosialt sett en ulevelig risiko for de fleste å bli identifisert som homoseksuell. Selv mange år etter opphevelsen av kriminaliseringen, ville det få alvorlige kon-

sekvenser å bli identifisert som skeiv. Det å ikke ha en kultur å speiles i og bli bekreftet gjennom, gjør oss fremmede for oss selv. Det å skjule seg for samfunnet gir en dobbel fremmedgjøring. Kunstnerne kan tangere det som ingen andre samfunnsarenaer våger gå inn i. Viktigheten av å uttrykke seg illustreres av høyesterettsdommen, som i 2018 avkriminaliserte homofili i India. Her står det: «Denial of self-expression is akin to inviting death». Det at noen våget og stå imot konformitetspress og implisitte og eksplisitte trusler, er avgjørende for overlevering av kultur og bygging av identitet. Alternativet ville være dødelig indre og ytre meningsvakuum. På mange måter forutsetter politisk frigjøring kunstens sprengkraft og evne til å berøre og endre folk. Den forutsetter også hvordan vi ser og forstår hverandre og selve virkeligheten. Denne artikkelen handler om kunstnerne som ikke skjulte seg, og den skeive aktivistske kunstens organisering og utvikling i Oslo i vår nære fortid. En fortid som ikke kan spores lengre tilbake, fordi det var kriminelt å være synlig, og fordi vi mistet en hel generasjon av kreative og fargerike folk i «homopesten», da aids la deler av homolandskapet øde på 1980- og 1990-tallet.

Skeive utstillinger

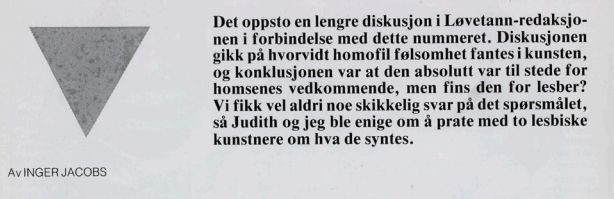
I skeivt kulturår snakkes det mye om lovverkets og offentlighetens begrensning av skeives liv. Men historisk var det heller ingen automatikk i at skeiv kunst var velkommen i skeive miljøer. En av de aller første spesifikt skeive kunstutstillingene i Oslo ble arrangert våren 1985. Da Fin Serck-Hanssen skulle stille ut sin serie «10 blå menn», som var ment å synliggjøre homomangfoldet, ble dette mangfold for drøyt for homobevegelsen. Homomiljøet var konservativt, og menn skulle kle seg pent med skjorte og slips, ha velstelt frisyre og høre på slagermusikk. Menn i dameklær, gummi og lær, som noen av bildene portretterer, var tabu. I dag inngår bildene i den norske nasjonalskatten i Nasjonal-museets samling. Fin forsøkte å henge opp en plakat for utstillingen på Metropol, det viktigste møtestedet for norske homofile på 1980-tallet, men plakaten ble refusert av Forbundet av 48, forgjengeren til FRI, som eide Metropol. På Café de Stjl fikk han derimot vise bildene sine.

Plakat til den første skeive gruppeutstillingen «Natt&Dag» i 1985 med illustrasjon av initiativtaker Øyvind Rauset «Ensomhet med Dyne», som nå er både i Pride Arts og Elton Johns kunstsamling.

Skeiv kunst har hovedsakelig blitt vist i de skeive tidsskriftene, på utestedene og under pride-festivalene. Det er der skeive først og fremst har vært synlige, det er der vi har kjempet, det er der vi har kunnet finne og møte hverandre uten altfor stor risiko. Man finner mye skeiv kunst om man graver i de skeive tidsskriftene «Løvetann», «Umulius», «Fritt fram» og «Blikk», og senere «MELK» og flere andre. Samlingsstedene Kvinnehuset, Homohuset, Skippergata 8 (1981/1982) og utesteder som bl.a. Metropol og Gamle Enka i Youngsgate, Café de Stjl, Potta og London, samt diverse klubb- og bar-konsepter, har gjennom historien vært de sentrale arenaene for skeiv kunst og kultur. To skeive steder som ikke bør glemmes er Blitz og Hausmania, som representanter for motkultur, spesielt radikal ungdomskultur som punkere og anarkister, med utgangspunkt i okkuperte bygninger.

Lesbisk kunst — fins det?

Vi hadde et noe forskjellig syn på hva «lesbisk kunst» var. Jeg mente at det var kunst laget av kvinner for kvinner. Et billedlig uttrykk for hvordan kunstneren som kvinne, så på og folte for sitt eget kjønn. Ane Reppe (presentert et annet sted i bladet, og selvfølgelig en av de to tilstedeværende kunstnerne), mente at ingen kunstner, mann eller kvinne, ville like å bli satt i bås, uansett hvilken merkelapp som ble klisset på den. Bente Fønnebo (blir også presentert et annet sted i bladet, og den andre av de to), protesterte ikke da jeg spurte om hun hadde laget lesbisk kunst, men fortalte villig vekk om en fordoms tid hvor hun tok opp bestillingsverker fra lesber innen miljøet som så gjerne ville ha uttrykk noe i bildeform, og ikk evar i stand til å utføre jobben selv. Det de kunne gjøre var å angi farger og å skissere opp innholdet av verket, for så å overlate utførelsen til Bente. Hun folte seg som deres forlengede arm, og om hvor nervøst og med hjerte-bank hun hadde presentert et par–tre bilder for hver av kundene til å velge ut ifra. Det som kanskje har satt seg best fast hos henne er gleden som skyller igjennom henne da den andre utbrot: Jamn..., det var jo akkurat sånn jeg ville ha det, jo.

Ane hadde følt samme reaksjon. For henne var de ikke knyttet til kjønn men til dyktighet og full uttel-ling for et arbeid en selv kunne stå inne for. Reaksjonen var herlig nok uansett hvem som framkalte den.

14 LØVETANN 4-87

Det oppsto en lengre diskusjon i Løvetann-redaksjonen i forbindelse med dette nummeret. Diskusjonen gikk på hvorvidt homofil følsomhet fantes i kunsten, og konklusjonen var at den absolutt var til stede for homosens vedkommende, men fins den for lesber? Vi fikk vel aldri noe skikkelig svar på det spørsmålet, så Judith og jeg ble enige om å prate med to lesbiske kunstnere om hva de syntes.

Både Ane og Judith har hatt bil-der med på homoustillinga på AHF-loftet i homouka lere år på kunst med verker. Hun syntes at utstil-lingen var litt vel amatørmessig, og oietyske flere proffe kunstnere. Dette dreide samtalen inn på hva en proff kunstner var for noe, i motset-ning til en amatør. Ane mente at den som maler et proff kunstverk vet hvorfor hun gjør det. Vet hvorfor hun stiller akkurat de fargene opp mot hverandre, og ikke overlater ut-viklingen i bildet til tilfeldigheter, slike som at en har igjen en masse farge i den koloeren... den må jeg få brukt opp.

«Det har jeg litt følelsen av når jeg ser homoustillinga», sier hun. Judith grunner og utbryter: «Ja, men da angriper du min motivasjon for å være med der, da. Jeg definerer meg som student og amatør.»

Ane avbryter: «Ja, men du kan da være litt bevisst for det». Judith gir seg ikke : «Jo, men jeg går på skolen for å lære meg know-how, teknikker som jeg senere kan benytte meg av. Jeg vil ha meg for-beholdt retten til å henge opp bilde-ne mine trass i å stille som amatør.» Ane kom tilbake til at det var ingen ting i veien for å stille ut på utstilling så sant en kunne stå inne for det en hadde gjort.

For utstillinga i fjor hadde arran-gementskomiteen hatt en liknende diskusjon som den vi hadde hatt i Løvetann. Hva var kvinne-kunst?

Var det kunst laget av en kvinne som laget en kvinne, eller var det kunst av

en kvinne laget av en mann , eller var det en mann laget av en kvinne? Jeg holdt beinhardt på min egen defi-nisjon... kvinne-kunst er hvor kvin-nen som kunstner er totalt lojal mot sitt eget kjønn i gjengivelsen av det. Lesbisk kunst, derimot, kan være den samme slags uttrykksform ispedd en klype erotisk. Jeg lurte på om de andre hadde noen synspunk-ter på lesbisk kunst? Det ble forte blikk og taushet rundt bordplata. Bente grep ordet og mente at erotisk som begrep er altfor snevert i vårt samfunn. Hun kunne selv oppleve det i perioden hvor hun tok imot be-stillingsverker fra lesbe-miljøet.

Hun sa videre: «Jeg kan ikke kom-ponere musikk, men når jeg kan være sammen med en kvinne som kan, så føler jeg at hun utvider meg, oppfyller meg, er min forlengede arm. Dette er den samme typen ero-trikk. En evne til å stryke en annen kvinne med hårene, et forhold, langt fra seksuelt, men allikevel et for-hold. Det er kanskje her solidarite-ten til hverandre kommer inn. Judith: Det er jo absolutt et sam-arbeid, de å dele et kunstprosjekt, maleri eller musikkverk. Jeg beveget meg videre langs kan-ten av stupet, og ymte frampå at om en kvinne tegner for andre kvinner, så tegner hun jo jevnlig for seg selv, for den personen hun er, og for det kjønnet hun tilhører. En evne som kanskje kan tilene seg på våre premisser.

Judith kaster seg inn i samtalen: Jeg tegner ikke for meg selv, men for

Natt & Dag — homofil kunst, hva der det?

AvSVEIN ENGELSTAD

Foto: Hans Aarsund

Kunstutstillingen »Natt & Dag«, som ble arrangert i forbindelse med Homodagene i Oslo i år, viste et stort mangfold blandt homofile kunstnere. Hovedinntrykket jeg sit-ter igjen med er at utstillingen holdt et noe høyere nivå i enn tidligere.

At utstillingen var mangfoldig kan være bra for å vise bredde i de ulike kunstneriske uttrykksformer, men det kan også bety at utstillingen ble sprikende, noe jeg tildels syns den var. Enkelte av utstillerne stiller sikkert ut sammen i andre fora også, mens andre ikke gjør det. Her var det samlet 11 ulike kunstnere med tilsammen 43 arbeider i ulike teknik-ker som skulptur, foto, maleri, grafikk, tegning og annet. Det som ble utstilt var sammenhengende med tema, og det var et viktig gjenn-omgående tema.

Hva er homofil kunst?

Homofil/lesbiskhet, som tema i kunsthistorien er nærmest ikke eksis-terende. De fleste kunsthistorikere og kunstkritikere er så bigotte at de prøver alle mulige bortforklaringer av åpenbare homofile tema i kunst-er. Ved omtale av antikke kunst-verk som har et åpenbart homo-erotisk innhold prøver man helst å oversette faktum eller bortforklæ-re at det dreide seg om kjærlighet mellom menn. Forhold mellom menn og gutter i antikkens Hellas var til visse tider adskillig mer intime enn hva «den moderne tid» er vant til, dette forklares svende med at de dreier seg om bestemte ledd i gut-tenes utdanneise. Hvis vi går lenger frem i tiden «vet alle» at Michaelan-gelo var homofil, men ingen snakker om det og han gjorde heller ikke noe oppstyr rundt det. Ingen av hans viktige verk viser noen klare homo-erotiske motiver, selv om alle hans menn er ytterst sensuelle og ikke kunne verti utført uten en stor kjær-lighet til mannskroppen.

38 LØVETANN 4-87

I USA (selvfølgelig) er det etter-hvert blitt skrevet ganske mange bøker om homofil samtidskunst og homofile kunstnere. Det dreier seg her om en i alt overveidende grad ho-mo-erotisk kunst.

Mitt spørsmål blir etterhvert hva er det som særpreger homofil kunst, det vil si hva er det som adskiller den fra »heterofil kunst« ? Det er flere ulike muligheter her: 1) all kunst utført av homofile kunstnere, 2) homo-erotisk kunst, 3) homo-pornografi, 4) kunstverk som på en eller annen måte har ho-mofil som tema, 5) kombinasjon av de for nevnte muligheter eller annet. Som man ser er det vel *umulig* å gi en klar definisjon av homofil kunst. Det er heller ingen som har prøvd å definere heterofil kunst som et sam-lende begrep.

Homofil kunst — et homo-politisk begrep?

Jeg tror at skal man overhodet be-nytte seg av begrepet homofil kunst bør definisjonen være så pass vid at den omfatter all kunst av homofile eller lesbiske kunstnere, eller at det dreier seg om kunstverk som har ho-mofil som tema.

Jeg mener at seksualitet står igjen med definisjonen »homofil kunst« som et homopolitisk begrep og ikke et kunsthistorisk begrep. Dette har likevel en svært viktig funksjon for den homofile subkul-turen og homofil kunst trenger en like seriøs kunsthistorisk behand-ling som annen kunst, men man må være klaroppagjøver at noen kunsthistorisk klassifisering kan ik-ke homofil kunst bli.

Utstillingen Natt& Dag står som en viktig homopolitisk markering i forbindelse med homodagene, det dreier seg blandt annet om synlig-gjøring av homofile på alle sam-funnsområder.

NATT & DAG

På utstillingen »Natt og Dag« var alle kunstnerne homofile, men ho-mofil var ikke tema i alles arbeider, der homofil var tema var det hoved-saklig i homo-erotisk sammenheng. *Alf Kåre Berg* viste tegninger og akvareller, *Kristin Hagerup* viste skulptur, *Knut-Arne Hansehaug* viste maleri og tegning,*Judith Hau-ge Nørland* viste maleri og tegning, *Øyvind Rauset* viste tegning og ma-leri, *Ane Reppe* viste pasteller og annet, *Hanna Slazak* viste maleri, *Inge Ove Tynes*, *Arne Walderhaug*, *Hans Jan Aarsund* og *Kristina Hof-*so viste alle foto.

I denne gruppen er vel Øyvind Rauset den som er best kjent blandt oss homofile, han har laget illustra-sjoner til Løvetann og Fritt Fram i mer enn 10 år, det var han som illu-strerte Gudmund Vinlands »Vill-skudd«, han har vært initiativtaker til de fleste utstillingene av homofile kunstnere her i Oslo. Personlig me-ner jeg han er heldigere med sine illustrasjonsarbeider enn med de enkeltstående kunstverkene. Ane Reppe viser stor variasjon i ut-trykksformer, hun hadde en serie uten tittel i kull og pastell med en pregnant komposisjon samtidig som de gav et lett skisse-aktig inntrykk, hun viste også et par ufordrende hestekranier i pastell. Judith Nør-land viste et par spennende nonfigu-rative komposisjoner, samt en tegning »Duft, versjon II« her var det en sterk spenning i komposisjo-nen. Hanna Slazaks malerier var holdt i et delvis surrealistisk form-språk med flere motiver i motivet.

Pg:Pg: Fotoseksjonen skilte seg ut som mer ehetlig enn de andre ar-beidene. Det var en rekke sterke bilder med spennende kompo-sisjon, lyssbruk og kamerabruk. Alt i alt var utstillingen interes-sant, og en hyggelig og viktig del markeringen av Homodagene i Os-lo. Et tips til neste års arrangører er å lage en kortfattet biografi over del-takerne på utstillingen.

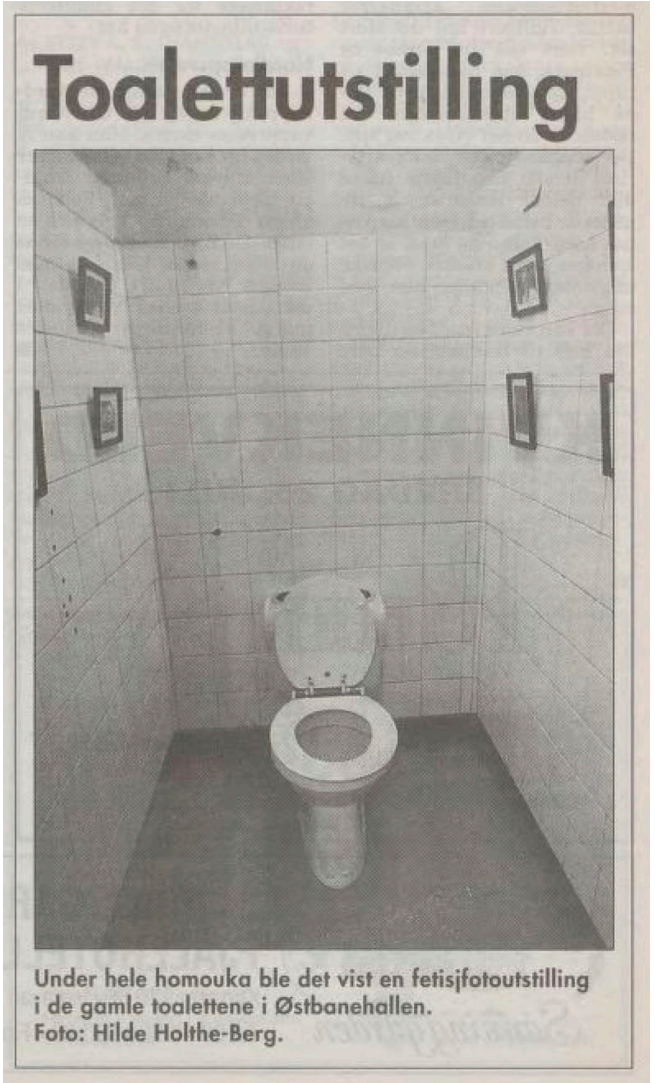
utstillingen bar preg av at den ble arrangert knapt 13 år etter at homofili ble avkriminalisert. 1/3 av befolkningen synes da at «homofile burde begrense sine tilbøyeligheter», som man kunne lese i Dag-bladet samme dagen.

Etter en storstilt utstilling på Black Box, Aker Brygge i 1988, kalt «Vibrasjoner», med 23 utstillere og 100 kunstverk, gikk man over til mindre og mer spredte utstillinger på 1990-tallet. I 1996 ble utstil-lingen holdt i de gamle toalettene på Østbanen. Utstillingsarkitektonisk er dette interessant med tanke på at toaletter og pissoarer har en viktig kulturell betydning for skeive, fordi de var en av få møteplasser hvor skeive kunne møtes i det skjulte.

I 2001 etablerte en gruppe skeive kunstnere et mer offisielt kunstnerkollektiv. Utstillingen «Kunst på Skeiva» i Dronningensgate 10 kom til på initiativ fra kunstnerne Jens Sølvberg og Annika Wattne Rodriguez. Her tydeliggjorde man samskapingen i den skeive kunstbevegelsen, og videreførte en bevegelse hvor skeiv kunst skulle vises på skeive kunstneres premisser: mangfold, inkludering og bred representasjon erstatter tradisjonelle kvali-tetskriterier og kuratering. Litt etter litt har dette bragt et bredere mangfold inn i det norske kunst-feltet.

I 2002 kalte man utstillingen «Råsaft», og gjen-gen som sto bak fikk navnet «Skeive Kunstnere». Denne gangen stilte kunstnerne ut flere steder: Gal-leri Brenneriet, Galleri 21.24/21.25, Galleri GUN og gallerikafeen Kaffekunst. Antall kunstnere var fordoblet, og ulike uttrykk som videoinstallasjon, tekstil, skulptur, foto, maleri, glass og grafikk var representert.

2003 ga startskuddet for solidaritetskampanjen «Skeiv solidaritet». Dette var året da USA inva-derte Irak. Skeive Kunstnere begynte en tradisjon for solidaritetsinnsamlinger. Senere begynte man også å invitere skeive kunstnere fra land, som er mer vanskeligstilt enn Norge når det gjelder skeive rettigheter, til å delta på utstillingene. En kunstaktivistisk profil ble mer tydelig, og gruppa plasserte seg i sjiktet mellom rettighetsbevegelsen

Fram til 2015 var det stort sett i kjellere, toaletter og festivalteilt skeive kunstnere kom til for å vise sine utstillinger. I Skeivt kulturår er det fortsatt kun toalettene initiativtakeren Nasjonalmuseet hadde mulighet til å slippe kunstnerne til i.

og det praktiske kunstformidlingsfeltet: kunst og politikk i skjønn forening.

I 2003 var utstillingen tilbake i lokaler i Bren-neriveien, i Galleri Brenneriet og i Strykejernet kunstscole. Petter Nome åpnet utstillingen, og dragqueen-dronningen Comtesse von Lüderitz var auksjonarius på kunstauksjonen.

Utstillingen i 2004 ble holdt på Galleri BOA og Galleri 21:24/21:25. Nytt av året var at musikk og dans var representert blant kunstuttrykkene. I 2005 ble Europride arrangert i Oslo, og kunstnerne kalte utstillingen «Pride Art» for å være internasjo-nale. Utstillingen ble igjen vist på Galleri BOA og Galleri 21:24/21:25. Solidaritetsaksjonen ble holdt i samarbeid med homoorganisasjoner i Murmansk

og Moldova. Verd å nevne fra utstillingen er fotografen Christian Bersets prosjekt «Se min kjole», hvor 12 profilerte menn stilte opp i drag (blant annet Atle Antonsen, Sputnik og Sven O. Høiby). Bildene ble trykket opp som kalender, og salget ga 90.000 kroner til solidaritetsarbeidet, en rekord for aksjonen.

I 2006 var utstillingen samlet i kjellerlokalene til Landsforeningen for lesbiske og homofile (LLH) i Kongensgate med omlag 20 kunstnere under tittelen «Skeivt kulturslepp». Året etter ble Skeive Kunstnere en undergruppe av FRI Oslo og Akershus med eget styre og vedtekter utarbeidet av leder Per Eidspjeld. 27 kunstnere deltok med 134 kunstverk i årets utstilling, som ble avholdt i «Pride park». I årene frem til 2014 ble Skeive Kunstnere værende i Pride Park i festivaltelt. Det var utfordrende år

med dårlig underlag, gjørme og våte brostein, og ikke minst regnlekkasjer og tyveri. Vi bygde vegger i rekordfart og dekket de med det billigste stoffet vi fant på Ikea. Utstillingen ble belyst med hjelp av hundrevis av meter med skjøteledninger og skrivebordslamper. Teltet var trangt, men det gjorde det mulig for svært mange mennesker å få tilgang til kunsten, ikke hovedsakelig den vante kunstinteresserte. I 2014 fikk vi laget et eget kunstnerområde i parken med et bredt kulturprogram. Den kjente vandretstillingen «Queering Sápmi» startet sin ferd på området, slik andre gjesteutstillinger hadde gjort i årene før.

I 2015 gjorde Skeive Kunstnere et kvantesprang og fikk ja på søknad om utstilling i Rådhusgalleriet i Oslo. 57 kunstnere stilte ut 463 kunstverk. Samme år begynte Kulturetaten å støtte kollektivet, noe

Trine Skei Grande, året før hun ble Kulturminister, besøker Pride Arts utstilling «Blitt sånn – født sånn» i Rådhusgalleriet i 2017, her med kunstner Åse Margrethe Hansen og gruppens høye beskytter, Kim Friele. Dagen etter skriver hun i avisen at dette var den viktigste utstillingen hun hadde besøkt det året. Foto: Bjørn Andre Langset Gjermundnes

som har vært avgjørende for vekst og utvikling i kvalitet og omfang. Dette året var også siste gang monteringen og plasseringen av verkene ble gjort av den respektive kunstneren selv. Men valget med å unngå juryering eller utvalg som vanligvis gjøres av en kurator ble videreført. Dette kuratoriske begrepet har hele veien vært et bevisst og essensielt valg gruppa gjorde for å utfordre måten kulturfeltet ellers siler, ekskluderer, normerer og av og til sensurerer ytingsrommet gjennom tradisjonelle utvalgskriterier. Skulle vi få et reelt mangfold og representasjon av alle de marginaliserte og underkommuniserte stemmene i kunsten, måtte det tenkes helt nytt. Gruppa valgte å være nysgjerrig nettopp på hva som skjer med mangfold og nytenkning, når den enkelte med støtte i et solidarisk fellesskap selv får bestemme hva som er kunst og ikke, og hva personen selv mener er viktig å vise frem og som representerer hens identitet og budskap. Slik kunne vi få innblikk i et bredt og kanskje mer autentisk spekter av skeive menneskers liv og virkelighet.

Etter å ha leid lokaler på Håndverkeren i 2016, var Skeive Kunstnere tilbake i Rådhusgalleriet i 2017 med rekord på 70 kunstnere fra 20 ulike land. Hele

«Hommage til Oscar Wilde» fra prosjekt GAYGING (Frederick Nathanael og Vegard Øidvin, 2017). Verket var et de første som tok opp manglende forståelse for homofiles identitet og kultur i eldreomsorg. Det trekker samtidig frem mangelen på relevante referanser og forbilder for homofile på vei inn i siste del av livet.

Når 1500 mennesker kom til åpningen av den skeive kunstfestivalen Wunderkammer på DOGA i oktober 2021, bare dager etter den første gjenåpning av samfunnet etter pandemien, sier det noe om behovet for å ha egne forum for skeiv kunst.

5000 mennesker besøkte utstillingen «Født sånn – blitt sånn». Kunstnerne var fra 13 til over 70 år og kom fra hele landet. I tillegg deltok en rekke internasjonale gjesteutstillere. Regnbuebarna må også nevnes. De hadde vært med i utstillingene allerede i mange år. Gjennom årene har Pride Art utviklet et eget program for kreative verksteder og utstillingsplass der skeiv ungdom, barn av skeive familier og kjønnskreative barn løftes fram. Dette var et viktig prosjekt for å portrettere barnas tolkning av familien og sin kjønnsidentitet, og ikke minst for å skape trygge og relevante møteplasser, der barn og unge kan møte og bekreftes av andre som er som dem.

I 2017 utviklet Skeive kunstnere sitt arbeid med skeiv litteratur og scenekunst, og presenterte et stort og mangfoldig program med skeiv underholdning og performance. Dette vakte stor begeistring. For mange ble det viktig å ha en scene og kunne oppsøke skeiv kulturformidling utenfor de folkerike og festpregede arenaene som ellers preger Pride-ukene.

2017 var også første og eneste året, frem til 2022, at en kunstkritiker har gitt utstillingen oppmerksomhet under overskriften «Altfor skeivt» i Klassekampen. Tommy Olsson (2017) omtalte

utstillingen med uttrykk som «retningsløs graut», «et loppemarked» og «blodfattig appendiks», før han beskrev kunsten som plakater man selger på fortauet og anbefalte at gruppa ikke fikk fortsette med disse utstillingene. Det var en lett sak å svare han med at «Skeivt er poenget, Olsson» og poengter at kanskje ikke en heterofil mann ikke nødvendigvis er berettiget å være den som avblåser skeiv rettighetskamp og definerer hva skeivt mangfold og skeiv estetikk skal være. «Det er vi som eier denne bevegelsen, vi som har arvet den. Olsson sparker nedover i blinde» var vårt svar (Sikkeland, 2017).

Skeive Kunstneres endret i 2018 navn til Pride Art, et navn vi hadde brukt ved flere anledninger for å appellere til et internasjonalt og mer mangfoldig publikum, og ikke minst styrke koplingen til pride-bevegelsen. Samtidig ble det inngått en treårig intensjonsavtale med Oslo Pride AS. Pride Art og Oslo Pride samarbeidet i 2018 og 2019 om å samlokalisere utstillingen og den politiske debattarenaen Pride House i et 1000 m2 festivaltelt på Youngstorget. Samlokaliseringen mangedoblet publikum på begge areaner med henholdsvis 15 000 og 25 000 besøk på 10 dager. Utstillingene «Shameless» og «I Fought – Therefore I am» vakte stor internasjonal oppsikt blant pride-aktivister fra mange land. Utstillingen viste nesten 600 kunstverk

Pride Art med medlemmer og ledere tilbake til 1985 tar imot Oslo Kommunes kunstnerpris på Oslo Rådhus i 2019.

Nr 2 fra høyre: Per Eidspljeld, etterfulgt av Linnea Syversen, Marc Kiska, Øivind Rauset, Frederick Nathanael, Bjørn Andre Langset Gjermundnes, kurator Malcolm McKerlie-Hollist, Maud Bianca, leder av Oslo Pride Fredrik Dreyer og ordfører Marianne Borgen.

av over 100 kunstnere med kulturell bakgrunn fra 25 land. Deler av utstillingen vandret til Arendal under Arendalsuka og videre til Skeive sørlandsdager i Kristiansand under tittelen «Skamløs». Dette startet en ambisjon i Pride Art om å bidra til skeive utstillingstiltak under andre Pride-festivaler rundt om i landet.

Utstillingen var nå vokst til å være en festival i seg selv og rommet en hel dags litteraturmarkering, et rikt sceneprogram med daglige innslag av performance, konserter, dragshow og kunst- og kulturpolitiske debatter i tillegg til selve kunstutstillingen. Flere av de kunstnerne som i dag trekkes fram som representanter for skeive kunstnere fikk sine første visningsopplevelser i Pride Art og høstet selvtillit og faglig utvikling gjennom møter på tvers av generasjoner og solidaritet mellom etablerte og uetablerte kunstnere på gruppas arrangementer.

I 2019 mottok Pride Art Oslo Kommunes kunstnerpris for sin innsats innen Oslos kunstliv. I begrunnelsen stod det:

«Pride Art er Norges største og viktigste skeive utstilling (...) og et viktig og særegent bidrag til Oslo og landets kulturbilde hvor mangfold (...) Pride Art utvider, utforsker, utfordrer og beriker

hovedstaden og er en viktig bidragsyter til å skape rom for alle til å leve sitt eget liv. Dette gjør de gjennom åpenhet og det enestående verktøyet kunst utgjør i kampen mot diskriminering og fordommer. Utstillingene gir oss en økt forståelse for skeive menneskers liv og virkelighet og bidrar til holdningsendringer og er viktig for Oslo i arbeidet for å skape en inkluderende, varm og raus by».

I 2020 etablerte Pride Art seg som selvstendig, nasjonal organisasjon. Samarbeidet med Oslo Pride ble avvirket. Samme år tok organisasjonen sammen med det skeive kulturtidsskriftet MELK initiativ til et permanent skeivt kunst- og kultursenter i Oslo. Dette er en ambisjon den skeive bevegelsen har hatt siden 1970-tallet. Ved å skape en frittstående arena som favner på tvers av generasjoner, gruppetilhørighet og kunstneriske disipliner, er målet å skape en trygg møteplass som bidrar til fellesskap og økt kunstnerisk aktivitet for skeive. Senteret skal utvide ytringsrommet og skape en trygg fellesarena, der bredden av det skeive miljøet kan møtes, dele kulturopplevelser, debattere, produsere og samarbeide. Det mest akutte er å sørge for å flytte kompetansen ervervet gjennom det løftet Skeivt kulturår gir i 2022 inn i en varig struktur. Skeive er skeive året rundt og har også behov for tilgang på egen kultur utenom pride-festivalene.

